

LOGISTYKA W POLSCE RAPORT 2017

Zespół autorów:

Mirostaw Antonowicz – rozdział 5.1

Halina Brdulak – rozdział 2

Ireneusz Fechner

– rozdział 6.1,

– rozdział 8 (współpraca Krystyna Kotakowska, Rafał Rokicki,
Izabela Borzych, Zbyszko Krojenka, Karol Nowaczyk)

Marcin Foltyński – rozdział 5.6

Marek Grzybowski – rozdział 5.3

Arkadiusz Kawa – rozdział 4

Zdzisław Kordel – rozdział 5.2

Waldemar Osmólski – rozdział 1 (Standaryzacja w obszarze wymiany
komunikatów elektronicznych)

Ryszard Rolbiecki – rozdział 5.4

Maciej Stajniak – rozdział 5.5

Szymon Strojny – rozdział 7

Grzegorz Szyszka – rozdział 3

Bogusław Śliwczyński – rozdział 1

Adam Wojciechowski – rozdział 6.2

Logistyka w Polsce

RAPORT 2017

**Praca zbiorowa pod redakcją
Ireneusza Fechnera i Grzegorza Szyszki**

Poznań 2018

Biblioteka Logistyka

Wydawca:
Instytut Logistyki i Magazynowania
ul. Estkowskiego 6
61-755 Poznań
tel. 61 850 49 22; faks 61 852 63 76
www.ilim.poznan.pl
www.bibliotekalogistyka.pl

Seria „Biblioteka Logistyka”
Redaktor serii: Tomasz Janiak

ISBN 978-83-63186-57-9 (ebook)

Poznań 2018, wyd. I

Zezwala się na korzystanie z utworu: „Logistyka w Polsce - Raport 2017”, (dalej „Utwór”) na warunkach licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 (znanej również jako CC-BY), dostępnej pod adresem <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/> lub innej wersji językowej tej licencji lub którejkolwiek późniejszej wersji tej licencji, opublikowanej przez organizację Creative Commons.”.

Opracowanie redakcyjne: Tomasz Janiak

Skład i łamanie: Piotr Kaźmierski

Projekt okładki: Piotr Kaźmierski

Spis treści

1. Cyfryzacja łańcuchów transportowych	6
2. Logistyka w polskiej gospodarce w latach 2016–2017	16
3. Rynek logistyczny w Polsce 2016-2017	25
4. Rynek KEP w Polsce	34
5. Rynek transportu i spedycji.....	42
5.1. Transport kolejowy	42
5.2. Transport samochodowy	56
5.3. Transport morski	66
5.4. Transport wodny śródlądowy	77
5.5. Transport lotniczy	87
5.6. Transport intermodalny	96
6. Rynek magazynowy.....	105
6.1. Rynek powierzchni magazynowych	105
6.2. Rynek urządzeń magazynowych.....	119
7. Ocena stanu logistyki w przedsiębiorstwach działających w Polsce w latach 2016 i 2017	130
8. Edukacja logistyczna	139

4. Rynek KEP w Polsce

Charakterystyka rynku

Rynek KEP (przesyłek kurierskich, ekspresowych i paczkowych) w Polsce nie ma długiej historii w przeciwieństwie do pozostałych segmentów rynku usług logistycznych. Pierwsze przedsiębiorstwa z zagranicznym kapitałem otwierały swoje oddziały w naszym kraju ok. 30 lat temu. Prawie równolegle rozwijały się małe polskie firmy, które z czasem były przejmowane przez zachodnie korporacje. W wyniku przejęć i fuzji rynek ten coraz bardziej się konsolidował. Zmieniła się nie tylko jego struktura ale także rodzaj obsługiwanych klientów i branż. Obecnie operatorzy KEP starają się świadczyć kompleksowe usługi dostępne w jednym miejscu (ang. *one-stop-shopping*), po to aby być firmą pierwszego wyboru (ang. *first choice*).

77% rynku KEP należy do 4 największych podmiotów.

Rynek KEP jest specyficzny na tle innych segmentów sektora TSL. Jego głównym wyróżnikiem jest wysoka koncentracja – ok. 77% przychodów w Polsce pochodzi od czterech największych podmiotów, podczas gdy w TSL jest to zaledwie 5-6%. Cechuje się także większymi barierami wejścia, które wynikają z potrzeby posiadania gęstej i rozległej sieci operacyjnej, niezbędnej do realizacji terminowych i względnie niedrogich dostaw. Działalność operatorów KEP w Polsce podlega nie tylko pod przepisy prawa przewozowego, ale także prawa pocztowego. Wiąże się to z dodatkowymi wymaganiami i komplikuje w niektórych przypadkach działalność firm, np. obowiązek sprawozdawczości, organizowania zadań na rzecz obronności naszego kraju. Ostatnim wyróżnikiem rynku KEP jest to, że nadawcami i odbiorcami przesyłek są nie tylko osoby prawne, ale także osoby fizyczne. Powoduje to nie tylko inne podejście do klientów, ale także ich obsługę operacyjną (np. dostawa do domu wraz z wniesieniem towaru, problem nieobecności odbiorcy w zaadresowanym miejscu).

Struktura rynku KEP w Polsce jest bardzo podobna do struktury innych rynków w Unii Europejskiej. Występują tu prawie wszystkie grupy dostawców, tj. integratorzy KEP – globalne przedsiębiorstwa świadczące usługi kurierskie i ekspresowe w oparciu o kapitał zagraniczny (UPS, DHL, FedEx) i podmioty o zasięgu europejskim (DPD, GLS); lokalni operatorzy KEP – duże firmy oferujące ekspresowe usługi przewozu przesyłek, działające na rynku krajowym (Geis, InPost) i mniejsi gracze, którzy

dynamicznie się rozwijają (np. Delta Kurier¹, Patron Service); operatorzy pocztowi (głównie Poczta Polska); wiele firm o zasięgu lokalnym (np. Agap, X-press Couriers). Rynek tworzą również stosunkowo nowe formy organizacyjne, takie jak brokerzy skupiający oferty kilku firm kurierskich (sendit.pl, apaczka.pl, kurjerzy.pl itp.) i porównywarki cen usług kurierskich (kurierem.pl, znajdzkuriera.pl itp.).

Usługa KEP

Na przestrzeni lat zmieniał się charakter i zakres usługi KEP. Obecnie można ją zdefiniować jako usługę polegającą na dostarczeniu przesyłki od nadawcy do odbiorcy lub w wyznaczonym przez niego miejscu, przez wyspecjalizowane przedsiębiorstwo, przy wykorzystaniu odpowiedniej sieci operacyjnej (logistycznej), z możliwością śledzenia informacji o statusie przesyłki, z określonym terminem doręczenia, w jak najkrótszym czasie, z zachowaniem odpowiednich kosztów i zgodnie z oczekiwaniami klienta.

Na początku usługi KEP były wykonywane w systemie „od drzwi do drzwi” (ang. *door-to-door*), w którym kurier dostarczał przesyłkę bezpośrednio do odbiorcy. Obecnie zakres pojęciowy dostarczenia przesyłki jest szerszy i obejmuje dostawę

Przedmiotem usługi KEP są nie tylko przesyłki dokumentowe, paczkowe i drobnicowe, ale także coraz częściej ładunki całopojazdowe i niestandardowe.

do określonego miejsca (np. sklepu) lub urzędu (np. paczkomatu). Przedmiotem dostawy są najczęściej trzy kategorie przesyłek: dokumentowe (oferty, przetargi, umowy handlowe i inne informacje przekazywane w formie drukowanej), paczkowe (wyroby gotowe, próbki materiałów, części zamienne, inne towary handlowe o niewielkim ciężarze), drobnica (przesyłki paletowe, niegabarytowe, np. opony). Pojawiają się również ładunki całopojazdowe (ang. *full truck load – FTL*) oraz niestandardowe (ponadgabarytowe, np. artykuły ogrodnicze, budowlane), które były wcześniej domeną zwykłych firm przewozowych.²

Ponadto operatorzy KEP oferują szereg usług dodatkowych, takie jak: pobranie należności, potwierdzenie doręczenia, zwrot dokumentów załączonych do przesyłki przez nadawcę, doręczenie przesyłki w sobotę, niedzielę, tego samego dnia na terenie kraju. Coraz bardziej popularne stają się usługi związane z informowaniem klienta przed doręceniem przesyłki i dostawy w określonych przedziałach czasowych.

¹ Firma z dniem 12.02.2018 zawiesiła swoją działalność operacyjną.

² Kawa A., *Analiza rynku KEP w Polsce*, GS1, Poznań 2017

Sieć operacyjna

Do terminowego i efektywnego kosztowo świadczenia usług KEP potrzebna jest rozbudowana sieć operacyjna. Sieć tą tworzą przede wszystkim ludzie i elementy infrastruktury logistycznej, takie jak: centra sortowania przesyłek, oddziały, punkty nadań i odbiorów oraz różne środki transportu.

Najwięksi operatorzy KEP zatrudniają kilka tysięcy pracowników (patrz tab. 3.1.). Trzonem każdej firmy są kurierzy, którzy w większości firm są podwykonawcami posiadającymi działalność gospodarczą z własnymi samochodami. Wyjątkiem są niektóre mniejsze firmy kurierskie (np. X-press Couriers, Patron Service, Global Express) i Poczta Polska, które zatrudniają część kurierów na umowę. Łączna liczba kurierów w Polsce wynosi ponad 20 tys.. Do tego należy dodać ok. 15 tys. pracowników, którzy wchodzi w skład kadry administracyjnej i menedżerskiej, a także operacyjnej: dyspozytorzy, koordynatorzy, sortownicy, magazynierzy itd.

Operatorzy o zasięgu ogólnokrajowym mają w Polsce kilka sortowni i kilkadziesiąt oddziałów. Są one zlokalizowane w centrum Polski (w pobliżu Łodzi) i okolicach większych miast (Warszawa, Poznań, Wrocław).

Punkty odbiorów i nadań przesyłek są najdynamiczniej rozwijającym się elementem sieci operacyjnej.

Kolejnym ważnym elementem infrastruktury operatorów KEP są punkty odbiorów i nadań przesyłek (PUDO, ang. *pick up drop off*), które zlokalizowane są w łatwo dostępnych miejscach, takich jak:

saloniki prasowe, galerie handlowe, stacje benzynowe, sklepy spożywcze. Firmy każdego roku zwiększają liczbę takich punktów. Do ich dynamicznego rozwoju przyczynił się głównie handel elektroniczny. Są one z jednej strony bardziej elastycznym rozwiązaniem dla klientów indywidualnych, a z drugiej eliminują koszty związane z niedostarczonymi przesyłkami.

Środki transportu operatorów KEP do obsługi przesyłek krajowych tworzą zarówno samochody użytkowe, jak i samochody ciężarowe. Z uwagi na małe rozmiary ładunków na flotę kurierską składają się niewielkie samochody o łącznej dopuszczalnej masie całkowitej wynoszącej 3,5 tony. Podana wcześniej liczba ponad 20 tys. kurierów bezpośrednio przekłada się na liczbę potrzebnych pojazdów.

Firma	Sortownie	Oddziały	Punkty odbiorów i nadań przesyłek	Pracownicy / kurierzy
DHL Parcel	6 krajowych centrów sortowania	41	3500	3000 pracowników i 3000 kurierów
DPD	2 centralne sortownie, 4 centra sortujące	59	2000	5000 kurierów
FedEx	4 sortownie	43	-	1500 pracowników etatowych i 1800 kurierów
Geis	1 sortownia centralna, 3 podsortownie	36	Ok. 200	1200 pracowników etatowych i 1200 kurierów
GLS	1 centralna sortownia	32	1500	1700 kurierów
InPost	1 centralna sortownia	47	2750 paczkomatów, 1225 punktów obsługi klienta z możliwością nadania i odbioru przesyłki	2500 kurierów
Poczta Polska	14 węzłów ekspedycyjno-rozdzielczych	7500 placówek	6750	3500 kurierów
UPS	3 sortownie	33	1200	2300 pracowników i 2500 kurierów

**Tabela
4.1.**

Sieć operacyjna operatorów KEP w Polsce w 2017 r.

Źródło: Kawa A., Analiza rynku KEP w Polsce, GS1, Poznań 2017

Dostawcy usług KEP

Jak wcześniej zauważono, rynek KEP jest zdominowany przez kilku operatorów. W przestrzeni dostaw ekspresowych istnieje jednak więcej przedsiębiorstw, których zasięg jest najczęściej lokalny, a znaczenie marginalne. Nie wiadomo jednak, ile tych podmiotów dokładnie jest. Usługi zbliżone do KEP wykonują zarówno operatorzy logistyczni, jak i firmy transportowe, które przewożą paczki i drobnicę. Pomocny w określeniu liczby podmiotów KEP jest rejestr operatorów pocztowych Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Rejestr ten obejmuje, poza firmami wykonującymi działalność pocztową, dostawców usług kurierskich. Obecnie zarejestrowanych jest w nim 280 podmiotów (stan na 7.02.2018). W praktyce aktywnie działa tylko nieco ponad połowa tych podmiotów.³ Reszta zawiesiła swoją działalność, albo w ogóle jej nie rozpoczęła. Dodatkowo tylko mała część z nich zajmuje się usługami KEP w skali co najmniej kraju. Warto zwrócić

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru operatorów pocztowych zmniejsza się od 2015 roku.

³ Raport o stanie rynku pocztowego w 2016 roku, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Warszawa 2017.

uwagę, że liczba operatorów od 2008 do 2014 roku (od 182 do 293 podmiotów) sukcesywnie wzrastała. Obecnie tendencja jest odwrotna (patrz rys. 4.1.).

Wartość rynku i liczba przesyłek

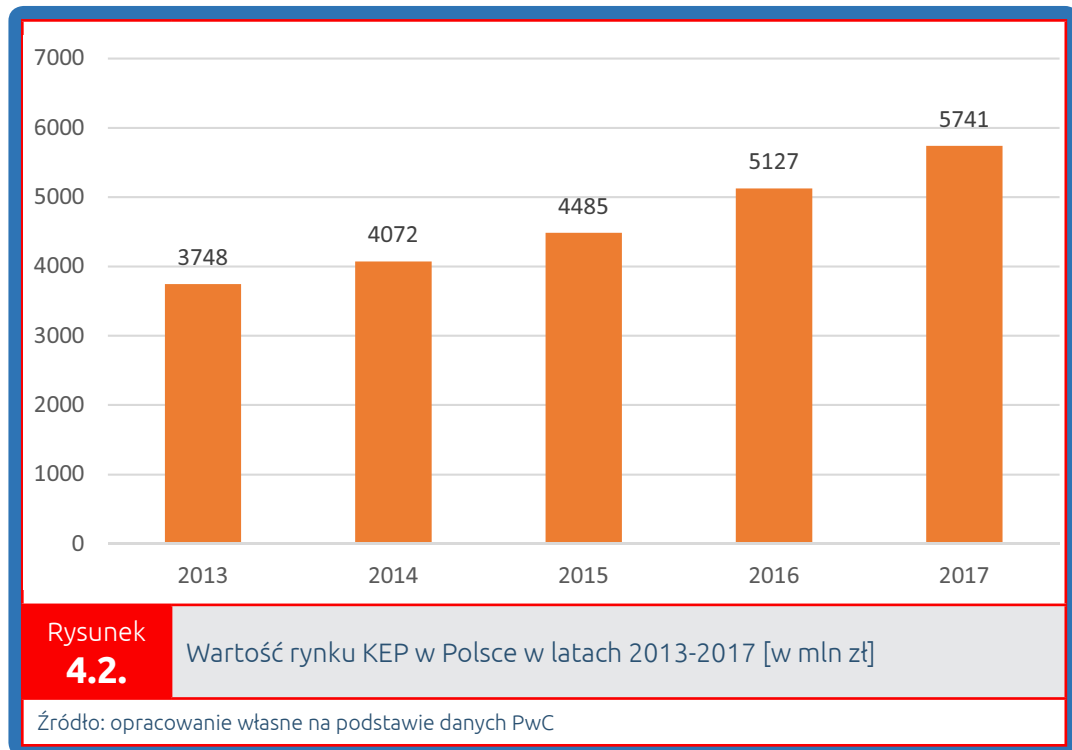
Oszacowanie dokładnej wielkości i wartości rynku KEP jest tak samo trudne jak podanie dokładnej liczby podmiotów zajmujących się takimi usługami. Powodem tego jest brak jednoznacznych i wyczerpujących danych. Większość firm nie podaje informacji o swoich przychodach i liczbie obsługiwanych przesyłek. Na szczęście dostępnych jest coraz więcej opracowań, w których znajduje się próba skwantyfikowania tego rynku. Zawierają one jednak trochę rozbieżne dane liczbowe. Najbardziej optymistyczne są dane AT Kearney. Według analityków tej firmy wartość polskiego rynku KEP w 2015 roku wynosiła ok. 1,57 mld euro (ok. 6,5 mld zł).⁴ O wiele mniejsze obroty wskazała firma PwC, która oszacowała tą wartość w tym samym roku na poziomie ok. 4,5 mld zł.⁵

⁴ Poland CEP Market 2015, Warszawa 2016

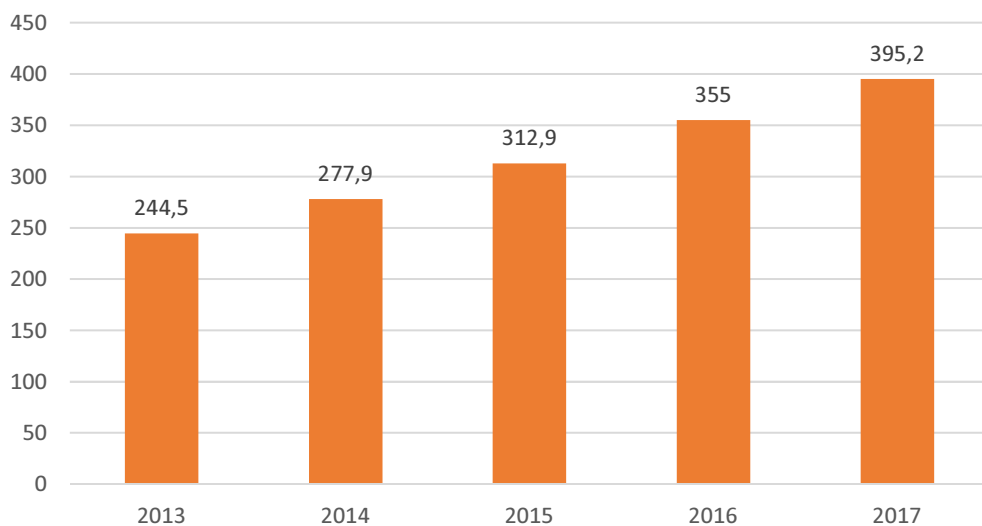
⁵ *Perspektywy wzrostu rynku przesyłek kurierskich, ekspresowych i paczkowych (KEP) w Polsce do 2018 roku*, PwC, Warszawa 2016

Niezależnie od przyjętych wartości polski rynek w porównaniu do innych zachodnich odpowiedników nadal jest bardzo mały. Jednakże tempo wzrostu w naszym kraju jest dwa razy szybsze niż w Europie. Według wyliczeń analityków PwC sumaryczna wartość przychodów operatorów KEP w 2017 r. w Polsce miała wynieść ok. 5,7 mld PLN. W 2017 roku branża KEP obsłużyła ok. 400 mln przesyłek. Ta stosunkowo mała wartość pokazuje, że polska branża KEP jest na etapie ciągłego rozwoju, a potencjał polskiego rynku nie zostanie jeszcze długo wyczerpany. W ciągu pięciu lat (od 2012 do 2017 r.) wartość rynku wzrosła o 53% (patrz rys. 4.2.)

Z każdym rokiem rośnie również liczba nadawanych przesyłek. W 2015 roku operatorzy KEP dostarczyli 313 mln paczek, rok później – 355 mln, a w 2017 r. – 395 mln (patrz rys. 3.3.). Jest to zaledwie 2,6% ilości europejskiego rynku. Udział ilościowy jest więc większy niż udział wartościowy, ponieważ średni koszt przesyłki w Polsce jest niższy o ok. 40% niż w Europie. Ta niższa cena wynika przede wszystkim z mniejszych kosztów pracy. W ciągu pięciu lat (od 2012 do 2017 r.) liczba przesyłek wzrosła o 62%. Szybsze tempo wzrostu liczby przesyłek od ich wartości wynika głównie z presji cenowej, spadku cen paliwa i coraz lżejszych przesyłek.⁶

⁶ Kawa A., *Analiza rynku KEP w Polsce*, GS1, Poznań 2017

Rysunek

4.3.

Liczba przesyłek KEP w Polsce w latach 2013-2017 [w mln szt.]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PwC

Trendy rozwojowe

Handel elektroniczny jest głównym stymulatorem wzrostu rynku KEP.

rozwijają się równie dynamicznie.

Handel elektroniczny wpływa nie tylko na wzrost wyników, ale także pobudza operatorów KEP do zmiany podejścia w obsłudze klientów, rozwoju nowych usług i przededefiniowania sieci operacyjnej. Poza wspomnianymi punktami odbiorów i nadań przesyłek są jeszcze inne rozwiązania, które pomagają rozwiązać problem tzw. ostatniej mili (ang. last mile). Przykładami są możliwość zmiany terminu i miejsca dostawy, usługi przedpłacone, aplikacje mobilne.

Z e-handlem wiążą się jeszcze trzy inne trendy, które wpływają na rynek KEP. Są to: elektroniczny handel transgraniczny (ang. cross-border e-commerce), dostawy tego samego dnia (ang. same day) i zwroty zakupionych produktów (ang. returns).

Mimo że handel transgraniczny w Polsce ma jeszcze niewielki udział w całkowitym handlu elektronicznym (ok. 10%), to coraz więcej Polaków przekonuje się do tej formy zakupów. Przyciąga ich głównie niższa cena i szerszy zakres produktów. Niestety koszty ekspresowych dostaw do klientów zlokalizowanych zagranicą są często nawet kilkukrotnie większe niż koszt przesyłki krajowej. Z tego powodu większość (ponad 2/3) przesyłek zagranicznych obsługiwanych jest przez operatorów pocztowych.⁷ Obecnie operatorzy KEP intensywnie pracują nad zniwelowaniem tych różnic.

Na coraz większą potrzebę dostaw tego samego dnia ma wpływ dynamiczny rozwój zakupów dokonywanych za pomocą urządzeń mobilnych. Na razie są to usługi droższe niż krajowe, bo wiążą się z bezpośrednią dostawą od nadawcy do odbiorcy z pominięciem punktów pośrednich. W najbliższym czasie spodziewany jest dalszy rozwój tego typu usług.

E-handel wiąże się nie tylko z dostawą produktu od sprzedawcy do klienta, ale także w drugą stronę – od klienta do sprzedawcy. Klient, który zawarł umowę zakupu przez Internet, ma prawo na podstawie ustawy o prawach konsumenta od niej odstąpić bez podania przyczyny w ciągu 14 dni kalendarzowych. W Polsce zwracanych jest obecnie tylko kilka procent produktów, ale w najbliższym czasie ta liczba będzie się zwiększać, ponieważ klienci są coraz bardziej wymagający. Poza tym coraz więcej sprzedawców oferuje darmowy zwrot zakupionych towarów. Zwroty mogą być wykonywane na kilka sposobów, wśród których najczęstsze to: odbiór przez kuriera, nadanie w punkcie PUDO lub w urządzeniach samoobsługowych.

Przyszłościowym kierunkiem usług KEP, w szczególności na terenie miasta, będzie model dostaw z wykorzystaniem społeczności (ang. *crowdsourcing*). Bazuje on na ekonomii współdzielenia, która polega na udostępnianiu lub korzystaniu z zasobów lub wspólnym ich tworzeniu. Zagranicą takie usługi są coraz bardziej popularne (np. UberRUSH, Amazon Flex, Deliv, Postmates, Instacart). Są one komplementarne w stosunku do tradycyjnych usług świadczonych przez największych operatorów KEP, którzy skupiają się na obsłudze rynku krajowego i zagranicznego. W Polsce również rozwijają się podobne rozwiązania, ale bardzo powoli.

⁷ <https://postandparcel.info/93310/news/e-commerce/ipc-posts-account-two-thirds-cross-border-parcel-deliveries/>

JEŚLI CHCESZ OTRZYMAĆ RAPORT
LOGISTYKA W POLSCE W CAŁOŚCI,
ZASUBSKRYBUJ NEWSLETTER
PORTALU LOGISTYKA.NET.PL

[KLIKNIJ TUTAJ!](#)

W NAJBLIŻSZY PONIEDZIAŁEK OTRZYMASZ LINK
DO PEŁNEJ WERSJI TEJ WYJĄTKOWEJ PUBLIKACJI

Logistyka.net.pl